

MÖHTƏŞƏM 20 İL 2003-2023

"Oktyabrın 15-də Azərbaycan xalqı seçki məntəqlərinə gələrək Heydər Əliyev siyasətinə səs veribdir. Sülhə, əmin-amanlığa, tərəqqiyə, inkişafa, quruculuğa, sabitliyə səs veribdir. Bu siyasət Azərbaycanda alternativ yoxdur. Heydər Əliyevin siyasəti Azərbaycana böyük uğurlar gətiribdir... Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ölkəmiz üçün ən ağır problemdir. Azərbaycan heç vaxt bu vəziyyətlə, torpaqlarının işğal altında qalması ilə barışmayacaqdır. Hamı bilməlidir ki, sülh tərəfdarı olmağımıza baxmayaraq, müharibənin yenidən başlanmaması və bu məsələnin sülh yolu ilə həllini istəməyimizə baxmayaraq, bizim səbrimiz də tükənməz deyildir. Azərbaycan öz doğma torpaqlarını nəyin bahasına olursa-olsun, azad edəcəkdir".

2003-cü il 31 oktyabrda Əlini Konstitusiyaya və "Qurani-Kərimə" basaraq and içən İlham Əliyevin 20 ildə gerçəkləşmədiyi vədi qalmadı. Əlbəttə ki, yeni əsrin yeni liderinin qazandıdığı uğurlar tək-cə gerçəkləşdirilən vədlərdən ibarət deyildir. Müasir tariximizə möhtəşəm 20 il kimi yazılan bu dövrdə Azərbaycan misilsiz inkişaf yolu keçdi. İlham Əliyev tam müstəqil siyasəti, düşüncəli və səmimiyyətli siyasəti, qərarlı və azərbaycanlı dinamik inkişaf yoluna çıxaraq ölkəmizi beynəlxalq miqyasda etibarlı tərəfdaşa çevirdi.

Daxili inkişaf, iqtisadi müstəqillik, misilsiz uğurlar

Böyük strateq, Ümummilli Lider Heydər Əliyev məktəbinin ən layiqli məzunu məhz dahi şəxsiyyətdən gürəndiyi siyasi kursu, daxili və xarici diplomatiyanı necə reallaşdırdısa, cəmi 20 ildə adını dünyada ən inkişafçı Prezident, etibarlı tərəfdaş, sözlü və vədəni sadiq barışdırıcı lider, ən arzuolunan dövlət başçısı, qlobal miqyaslı layihələrin müəllifi və əsl komandan kimi tanıtmış müvəffəqiyyətli idi. Bu, ilk növbədə Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun tənənnəsi idi. Prezident seçildikdən sonra İlham Əliyev ilk olaraq ölkədə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramları hazırladı və daxili inkişafı sürətləndirən mühüm addımlar atmağa başladı. Regionların inkişafı ilə bağlı qəbul edilən 4 dövlət proqramı (2004-2008, 2009-2013, 2014-2018, 2019-2023) Azərbaycanın, xüsusən də regionların simasını bütünlüklə dəyişdi. Bir vaxtlar özünün təbii sərvətləri olduğu halda xalqın enerjiyə olan tələbatını idxal hesabına ödəyən dövlətimiz az keçmədi ki, dünyaya enerji ixrac etməyə başladı.

Son 20 il ərzində ümumi daxili məhsul dörd dəfə, dövlət büdcəsinin gəlirləri 30 dəfədən çox, xarici ticarət dövriyyəsi isə on dəfədən çox artı. 20 ildə ölkəmizə 300 milyard ABŞ dolları həcmində sərmayə qoyuldu. Onlardan 190 milyard dollar qeyri-enerji sektoruna yatırılıb.

Müstəqilliyimizin əvvəlində üzvləşdiyimiz böyük çağırışlardan biri məlum olan yoxsulluq idi. 20 il əvvəl yoxsulluq şəraitində yaşayan insanların sayı 50 faizə yaxın olsa da, hazırda ölkədə bu göstərici 5,5 faiz təşkil edir.

Son 20 ildə ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edən ölkələrin cərgəsinə düşüb. Bu dövrdə iqtisadiyyatımız 3,5 dəfə artıb.

Prezident İlham Əliyev ölkə iqtisadiyyatında qeyri-neft sektorunun inkişafını sürətləndirən və enerji sektorunun inkişafı ilə bağlı davamlı tədbirlər gördü. Nəhəng infrastruktur layihələri həyata keçirildi. Azərbaycanı daşınan enerji sistemlərinin yenidən qurulması ölkəmizin dünyaya çıxışı təmin etdi. Olimpiya idman komplekslərinin inşası səhiyyə sisteminin inkişafına, minlərlə məktəb tikilməsinə və təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə təhsilin zamanının tələblərinə uyğun qurulmasına mühüm töhfələr verdi.

Andına sadiq

İlham Əliyev 20 ildə Azərbaycanı tarixinin ən güdrətli dövlətinə çevirdi

Uğurlu neft strategiyası, ən inkişafçı Prezident, kosmos ölkəsi

Diplomatik məharəti hesabına Prezident İlham Əliyevin son 20 il ərzində ölkəmizin, eləcə də Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatı istiqamətində etdiyi çoxmərhələli siyasi gedişləri heyranlıq doğurur. İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi Azərbaycan bu gün dünyada irimiqyaslı layihələrin təşəbbüsçüsü və uğurlu icraçısı kimi tanınır. Belə ki, 2006-cı ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəməri, 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri istifadəyə verildi. 2014-cü ildə Avropanın enerji təhlükəsizliyində böyük rol oynayan "Cənub qaz dəhlizi"nin təməli qoyuldu. 2018-ci il mayın 29-da Bakıda "Cənub qaz dəhlizi"nin, iyulun 12-də isə onun tərkib hissəsi olan TANAP boru kəmərinin rəsmi açılış mərasimləri keçirildi.

1994-cü ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin müdrik siyasəti nəticəsində imzalanmış tarixi "Əsrin müqaviləsi" sazişini İlham Əliyev daha 33 il uzatdı. Belə ki, 2017-ci il sentyabrın 14-də beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi sahəsində yeni və tarixi bir sənədə imza etdi. Həmin gün Azərbaycanın unikal enerji strategiyasının memarı olan Heydər Əliyevin adını daşıyan mərkəzdə "Azəri", "Çıraq" və "Günəşli" yataqlarını üzrə yeni sazişin imzalanması ilə bu yataqların işlənilməsi 2050-ci ilə qədər uzadıldı.

Neft-qaz sahəsində qazandıdığı uğurları davam etdirən ölkəmiz Trans-Anadolu və Trans-Adriatik qaz kəmərlərinin çəkilməsinə start verdi. Bununla da Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına mühüm rol oynayan Azərbaycan "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin aparıcı qüvvəsi kimi çıxış etməyə başladı. Xəzərən Azərbaycan sektorunda "Azəri", "Çıraq" və "Günəşli" yataqlarının birgə işlənməsi və neft hasilatının pay bölgüsü haqqında yeni sazişin imzalanması ölkəmizin dünyaya enerji sənayesində həlledici rolu olduğunu bir daha təsdiqlədi.

Həmçinin Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun açılışı kimi çox böyük tarixi hadisə baş verdi. Asiyayı Avropa ilə birləşdirəcək Bakı-Tbilisi-

Qars dəmir yolu xəttinin çəkilməsi kimi nəhəng layihənin icrasına nail olundu.

Məhz Prezident İlham Əliyevin qlobal miqyaslı təşəbbüsləri əsasında həyata keçirilən layihələrə Azərbaycan Avropanın enerji xəritəsinə dəyişib. Bir vaxtlar öz əhalisinin enerjiyə olan tələbatını idxalla ödəyən ölkə bu gün dünyaya enerji ixrac edir və bu prosesdə ən etibarlı tərəfdaş statusu qazanıb.

"Şərq-Qərb", "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizləri layihələrinin fəal iştirakçısı olaraq həm də "Cənub-Qərb" və "Şimal-Qərb" layihələri üzərində də iş apararaq Azərbaycan bu gün Avrasiyada enerji körpüləri yaradı.

Bu gün enerji və nəqliyyat marşrutlarının, o cümlədən boru kəmərlərinin xəritəsinə nəzər salsaq, orada Azərbaycanın dəst-xəttini görə bilərik. Azərbaycanın təşəbbüsçüsü olduğu, uğurla həyata keçirildiyi layihələr tək-cə regionun enerji təhlükəsizliyinə töhfə vermir. Bu gün Azərbaycan həm də beynəlxalq bazarlarda enerji ehtiyatlarının etibarlı təminatçısıdır və Avropa İttifaqı tərəfindən etibarlı pan-Avropa təminatçısı hesab edilir.

Dünya Bankının "Doing Business" 2019-cu il hesabatında Azərbaycan dünyanın ən çox inkişaf aparan ölkəsi elan olunub və 190 dövlət arasında 25-ci yeri tutub. "Doing Business 2020" hesabatında isə Azərbaycan daha 5 pillə irəliləyərək ən inkişafçı 20 ölkə sırasına daxil edildi. Davos Dünya İqtisadi Forumunun 2020-ci il hesabatına əsasən, Azərbaycan hökumətinin uzunmüddətli strategiyası üzrə dünyada 10-cu yerdə, ölkə rəhbərliyinin işləmətlərinə sadiqliyi sahəsində isə 5-ci yerdə qərarlaşıb.

Ölkənin iqtisadi qüdrəti və yeni texnologiyaların təşviqi sahəsində əldə olunan uğurlar nəticəsində Azərbaycan 2013-cü ildə ilk sını peykini orbitə çıxararaq dünya kosmos ailəsinin üzvünə çevrildi. 2013-cü ildə "Azerspace-1" telekommunikasiya, 2014-cü ildə "Azersky" Yerin məsafədən müşahidəsi, 2018-ci ildə isə "Azerspace-2" telekommunikasiya peyki orbitə çıxarıldı. Bu peyk layihələrinin həyata keçirilməsinin əsas məqsədləri ölkənin milli təhlükəsizliyinin təminatı, sosial-iqtisadi inkişafı töhfə verilməsi, kommuniya fəaliyyətini ge-

nəşləndirərək peyk layihələrinə yətim investisiyaların geri qaytarılması, elmi tədqiqatların aparılmasına dəstək verilməsi və beynəlxalq kosmik təşəbbüslərdə iştirak etməklə ölkənin beynəlxalq imicinin yüksəldilməsinə töhfə verməkdir.

Yüksələn beynəlxalq nüfuz, etibarlı strateji tərəfdaşlıq

Azərbaycan Prezidentinin yürütdüyü uğurlu xarici siyasət nəticəsində ölkəmiz BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçildi, dünyada beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanı işğalçı dövlət kimi tanıdı. Azərbaycan 155 dövlətin dəstəyi ilə BMT Təhlükəsizlik Şurasına qeyri-daimi üzv seçildi, həmçinin 120 dövlətin təmsil olduğu Qoşulma Hərəkətinə 2019-2023-cü illərdə sədrlik statusu qazandı.

Ümumiyyətlə, hazırda ölkəmiz bir sıra beynəlxalq qurumlarda, sadəcə, üzv dövlət kimi təmsil olunmur, eyni zamanda bir çox qərarların qəbulunda və icrasında yaxından iştirak edir. BMT-dən sonra dünyanın ən böyük beynəlxalq təşkilatı olan Qoşulma Hərəkəti Azərbaycanın sədrliyi çərçivəsində özünü ən uğurlu dövrünü yaşayır. 2019-cu ildə ölkəmiz hərəkətin sədrliyinə uğurla evsahibliyi etdi və bu tədbirdə Prezident İlham Əliyev iştirak etdi. Azərbaycan öz sədrliyi dövründə beynəlxalq hüququ və ədalət müdafiə edəcək. Belə də oldu. Qoşulma Hərəkətinə üzvlükdən qısa müddət sonra Azərbaycanın quruma sədrlik etməsi üzv dövlətlərin ölkəmizə olan etimadının və Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artmasının, eləcə də respublikamızın global səylərinin beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən dəstəklənməsinin parlaq nümunəsinə çevrildi.

Oktyabrın 25-də Azərbaycanın Qoşulma Hərəkətinə sədrliyinin 4 il tamam oldu. Ötən 4 il ərzində ölkəmizin təşkilat sədrliyi kəfayət qədər uğurlu və əksər üzv dövlətlər tərəfindən nümunəvi sədrlik olaraq təqdir edilməkdədir. Sədrliyin geridə qalan 4 ili ərzində Azərbaycanın həmçinin hərəkətin təsisatlandırılması istiqamətində mühüm addımları ataraq, dövlətimizin başçısının təşəbbüslərinə uyğun olaraq Qoşulma Hərəkətinin Parlamentlər Şöbəsi və Gənclər Təşkilatı yaratdı. Hazırda hərəkətin Qadın

və Media Platformalarının yaradılması istiqamətində müvafiq tədbirlər görülüb.

800 milyon dollarlıq xarici ticarət həcmi, 160 milyon əhali, 5 milyon kvadrat kilometr ərazisi üzv olan ölkələr ilə əməkdaşlıq isə hər zaman yüksək səviyyədə olub. İlham Əliyev təşkilat üzv ölkələrlə əlaqələrin bütün sahələrdə möhkəmləndirilməsinin Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetlərindən biri olduğunu bəyan edib. Ümumiyyətlə isə Azərbaycan həmişə türk-dillilərin birliyinə öz töhfəsini verib. İlham Əliyevin təbiri ilə, ölkəmiz bundan sonra da türk dünyasının birliyi amallarına sadiq qalacaq.

Xüsusilə vurğulanmalıdır ki, türk dünyasının potensialını vahid səy istiqamətində ilk dəfə məhz İlham Əliyev birləşdirib. Qlobal pandemiya ilə mübarizədə və birlik formulu çox səmərəli nəticə verdi. Hazırda türk-dillilərin strateji tərəfdaşlığını yeni inkişaf mərhələsinə qədər qoymanı Türkdillilərin Təşkilatının gətirdikə vahid güc mərkəzinə çevrildiyini təsdiqlədi. Türkdillilərin beynəlxalq təşkilatları arasında təmaslar yeni formata davam edir. Təmasların müstəqil xarakter alması Azərbaycan Prezidentinin fəaliyyəti nəticəsidir. Çünki İlham Əliyev türk-dillilərin beynəlxalq əlaqələrin inkişaf etdirilməsini mühüm prioritet məsələlərdən biri hesab edir və qardaş ölkələrlə iqtisadi, siyasi, humanitar, həmçinin digər sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü siyasət yürüdü.

Xüsusilə vurğulanmalıdır ki, Azərbaycan hazırda iki mühüm beynəlxalq təşkilatın - İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının və Avropa Şurasının üzvüdür. Bu da onu göstərir ki, Azərbaycan eyni vaxtda hər iki təşkilatla üzv olan əsaslı ölkələrdən biridir.

Bütün bunlarla yanaşı, ölkəmiz İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə möhkəm əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq platforması yaradıb. Artıq bütün dünya Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş kimi tanıyır. İlham Əliyevin ölkəmizin müstəqillik dayaqlarını möhkəmləndirməklə bağlı fəaliyyəti daha çox xarici siyasətdə özünü göstərir. Xarici siyasət kursunda tanrılaşdırılmış konsepsiyaya üstün-

lük verən İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu daha da artıb. Ölkəmizin dostlarının sayı getdikcə çoxalmaqdadır.

Müzəffər Sərkərdə, Zəfərə aparan yol, gerçəkləşən xəyallar

İlham Əliyevin müəyyənləşdirilən hücum diplomatiyası nəticəsində erməni təbliğati və erməni lob-bisinin yaratdığı mif darmadağın edildi. Beynəlxalq təşkilatların diqqəti bu problemə yönəldi, keçmiş "Dağlıq Qarabağ" probleminin mahiyyəti, Azərbaycan haqqında heç-qətlər bütün dünyaya yayıldı və beynəlxalq ictimaiyyət rəy Azərbaycanı xeyrinə dəyişdi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ocağında layiqli Azərbaycan vətəndaşı kimi yetişən İlham Əliyev atasının yolu ilə addımlayaraq uca şəxsiyyətin yarımçıq qalan tale-yüklü işlərini, planlarını gerçəkləşdirmək istiqamətində misilsiz işlər gördü.

Azərbaycan 1992-ci ildən 2020-ci ilə qədər işğalçı Ermənistanla danışıqlar apardı. İlham Əliyevin dediyi kimi, sonsuz, mənasız danışıqlar aparılırdı və onların nəticəsi sıfır idi. Əgər danışıqlara vasitəçilik edən ölkələr münaqişənin sülh yolu ilə həllini istəyəydilər, heç vaxt da olmayacaqdı. Ancaq ATƏT-in çətiri altında yaradılan keçmiş Minsk qrupu yalnız Ermənistanın xeyrinə işlədi və bundan yararlanmayan Hayastan daha da azğılaşdı. BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildən qəbul etdiyi 4 qətnamə yalnız kağız üzərində qaldı.

Əlbəttə ki, bunun sonu olmalı idi və 2020-ci ildə həmin məqam yetişdi. Müzəffər Ali Baş Komandanın qüdrətli Ordusu cəmi 44 günə BMT-nin qətnamələrinin icrasını həyata keçirdi. Ermənistan təslim oldu və özünə öhdəliklər götürdü. Qalib ölkə olmasına baxmayaraq, Azərbaycan yenə də sülh istədi və məğlub Ermənistanla vaxt verdi. Müharibədən ötan 3 ildə yenə də Ermənistanın siyasi rəhbərliyi və Qarabağdakı keçmiş qondarma qurum bu vəziyyətdən istifadə edərək siyasi oyunlar oynağa başladılar. Məqsəd Azərbaycanın suveren ərazilərində "ikinci Ermənistan" yaratmaq idi.

İlham Əliyev isə dəfələrlə bəyan etdi ki, heç vaxt Azərbaycan

ərazisində "ikinci Ermənistan dövlətinin" yaradılmasına icazə verilməyəcək. Çünki Azərbaycan müstəqil, suveren, öz hüquq və haqlarını bilən qüdrətli dövlətdir.

Bu il sentyabrın 19-da isə qətiyyətli lider kimi İlham Əliyev dediyi bəyanatı həyata keçirdi. Ölkəmizin ərazisində mövcudluğunu göstərməyə can atan qondarma qurumun fəaliyyətinə xitam verildi. Bu gün artıq suverenliyini təmin edən Azərbaycan ərazilərində "boz zona" mövcud deyil.

Oktyabrın 15-də Müzəffər Ali Baş Komandan Ağdərədə, Xocalıda, Xocavənd şəhərində və on-nəhayət, Xankəndidə Azərbaycan bayrağını ucaltdı. Xalq mürciətində İlham Əliyev bir daha 2003-cü ilin oktyabr ayının 31-də Prezident kimi Azərbaycan xalqı qarşısında içdiyi andı xatırladı: "Düz 20 il bundan əvvəl Azərbaycan xalqı mənə böyük etimad göstərərək prezident seçkilərində Prezident vəzifəsinə seçmişdir. O vaxt doğma xalqıma mürciət edərkən söz vermişdim ki, Azərbaycan xalqının və Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarını müdafiə edəcəyəm, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyacağam. Konstitusiyaya və "Qurani-Kərim"ə əl basaraq and içmişdim. Şadam ki, son 20 il ərzində verdiyim bütün vədlər, qarşıma qoyduğum bütün vəzifələr icra edildi".

Hömin zaman hər bir azərbaycanlının Prezidenti olacağına və nəyin bahasına olursa-olsun, işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsinə söz verən İlham Əliyev xalqın ən böyük arzusunun gerçəkləşdirən Lider kimi tarixə düşdü. 20 ildə Azərbaycanı tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevirən Prezident 200 illik erməni xülyasını möhv etdi.

İlham Əliyev bu Şanlı Zəfərə regionda yeni reallıqlar yaratdı. Bu gün dünya da Azərbaycan Prezidentini yaratdığı reallıqlarla hələbsəlsin. Çünki İlham Əliyevin məqsədi ilk növbədə Cənubi Qafqazda sülhün, təhlükəsizliyin təmin edilməsidir.

Bütün bunların fonunda Azərbaycan hazırda yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymub. Həm işğaldan azad edilən torpaqlarımızda Böyük Qayıdışın reallaşması üçün misli görünməyən tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilib, həm Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminin dəkəri və rolu gücləndirilib, həm də İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə global miqyaslı enerji layihələri reallaşdırılıb.

Bu gün İlham Əliyev gördüyü işlərlə, yorulmadan və davamlı şəkildə çalışması, müdrik qərarları ilə xalqımızın ümid yerinə, uğur simvoluna, qurucu liderinə çevrilib. Layiqli varis kimi cənab İlham Əliyev Azərbaycanı Ulu Öndər Heydər Əliyevin görmək istədiyi dünyaya günəş kimi doğan ölkəyə çevirməklə, işğal altındakı torpaqlarımızı düşməndən tam azad etməklə xalqımızın qəlbində əbədi heykəlini ucaltdı. Əgər Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanı uçurumdan qurtarıb yeni inkişaf yoluna çıxardısa, Prezident İlham Əliyev bu ölkənin möhtəşəm zəfərlərini təminatçıdır.

Əminliklə deyə bilərik ki, İlham Əliyevin 20 illik prezidentlik fəaliyyətinin əsas qayəsində xalqa loyalsız, işğal altındakı torpaqlarımızı düşməndən tam azad etməklə xalqımızın qəlbində əbədi heykəlini ucaltdı. Əgər Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanı uçurumdan qurtarıb yeni inkişaf yoluna çıxardısa, Prezident İlham Əliyev bu ölkənin möhtəşəm zəfərlərini təminatçıdır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

